

بررسی امکان تکثیر سریع گیاه زینتی *Cercis siliquastrum* به روش این ویترو

هما ضرغامی^۱؛ عبدالرضا باقری^۲؛ حسن حجت^۳؛ سعید رضا وصال^۴

۱- کارشناس ارشد بیوتکنولوژی کشاورزی

۲- دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد

۳- دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا همدان

۴- پژوهشکده علوم گیاهی دانشگاه فردوسی مشهد

چکیده: ارغوان درختچه زینتی زیبایی است که به خاطر شکره‌های تماشایی و نیز برگ‌های قلبی شکنش در طراحی فضای سبز از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. همچنین سازگاری این درختچه با شرایط اقلیمی متفاوت و تحمل شرایط نامساعد ارزش آن را دو چندان کرده است. تکثیر این گیاه عمدتاً به وسیله خوابانیدن شاخه و پیوند زدن انجام می‌شود که مشکلاتی چون هزینه‌بری، محدودیت‌های فصلی و ریشه‌دهی کند را در پی دارد. این مطالعه به منظور بهینه کردن شرایط برای کشت این ویترو این گیاه انجام شد.

در این بررسی چهار محیط کشت WPM, B5, MS و اندرسون در مرحله استقرار ریزنمونه‌های بدست آمده از گیاهچه استریل، مورد ارزیابی قرار گرفتند. به منظور بررسی اثر نسبت‌های مختلف سیتوکینین به اکسین و نوع سیتوکینین بر میزان پرآوری شاخه‌های تشکیل شده در مرحله استقرار تحت تأثیر تیمارهای هورمونی متفاوت قرار گرفتند. ریشه‌زایی شاخه‌ها نیز در سه محیط کشت WPM, MS و WPM $\frac{1}{5}$ حاوی ۱ میلی‌گرم در لیتر NAA مورد مقایسه قرار گرفت. نتایج حاصل از مقایسه چهار محیط کشت $\frac{1}{4}$ حاوی ۱ میلی‌گرم در لیتر NAA مورد مقایسه قرار گرفت. نتایج حاصل از مقایسه چهار محیط کشت بکار رفته در مرحله استقرار، نشان داد محیط کشت B5 حاوی ۱ میلی‌گرم در لیتر BA به اضافه ۰/۵

میلی گرم در IBA نسبت به سایر محیط کشت ها برتر بود. همچنین بیشترین میزان پراوری و ریشه دهی به ترتیب در محیط کشت های B۵ حاوی ۱ میلی گرم در لیتر BA به اضافه ۰/۲۵ میلی گرم در لیتر IBA و WPM_۱ شامل ۱/۵ میلی گرم در لیتر NAA به دست آمد.

نتایج حاصل از این تحقیق نشان داد که گیاه ارغوان به روش تکثیر این ویترو پاسخ مناسب نشان داده و قابلیت تکثیر از این طریق را دارا می باشند. با توجه به اینکه روش های تکثیر سنتی با محدودیت هایی از جمله وقت گیر بودن، امکان آلودگی بالا و غیر یکتواختی همراه است. علاوه بر این، از آنجا که در گیاهان چوبی ارزیابی صفات مطلوب تا هنگام بلوغ امکان پذیر نیست، از روش های این ویترو می توان به عنوان ابزاری کارآمد برای تکثیر سریع این گیاهان استفاده کرد.

نمات کلیدی: تکثیر این ویترو، *Cercis siliquastrum*، گیاهچه استریل